

Latvijas Zinātnes
padome

Valsts Pētījumu programmu tālākas attīstības iespējas

Jānis Kloviņš
LPISP sēde 10.05.2017

Valsts pētījumu programmas 2014-2017

Latvijas Zinātnes
padome

1. Vide, klimats un enerģija

LATENERGI
2 250 000 EUR

EVIDEnT
2 249 808 EUR

2. Inovatīvie un uzlabotie materiāli, viedās tehnoloģijas

IMIS2
2 250 000 EUR

IMATEH
1 100 000 EUR

SOPHIS
2 250 000 EUR

NexIT
1 000 000 EUR

3. Sabiedrības veselība

BIOMEDICINE
4 500 000 EUR

4. Vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana

ResProd
2 249 799 EUR

AgroBioRes
2 245 700 EUR

5. Valsts un sabiedrības ilgtspējīga attīstība

INOSOCTEREHI
600 001 EUR

SUSTINNO
900 000 EUR

EKOSOC-LV
1 645 000 EUR

6. Letonika

HABITUS
200 637 EUR

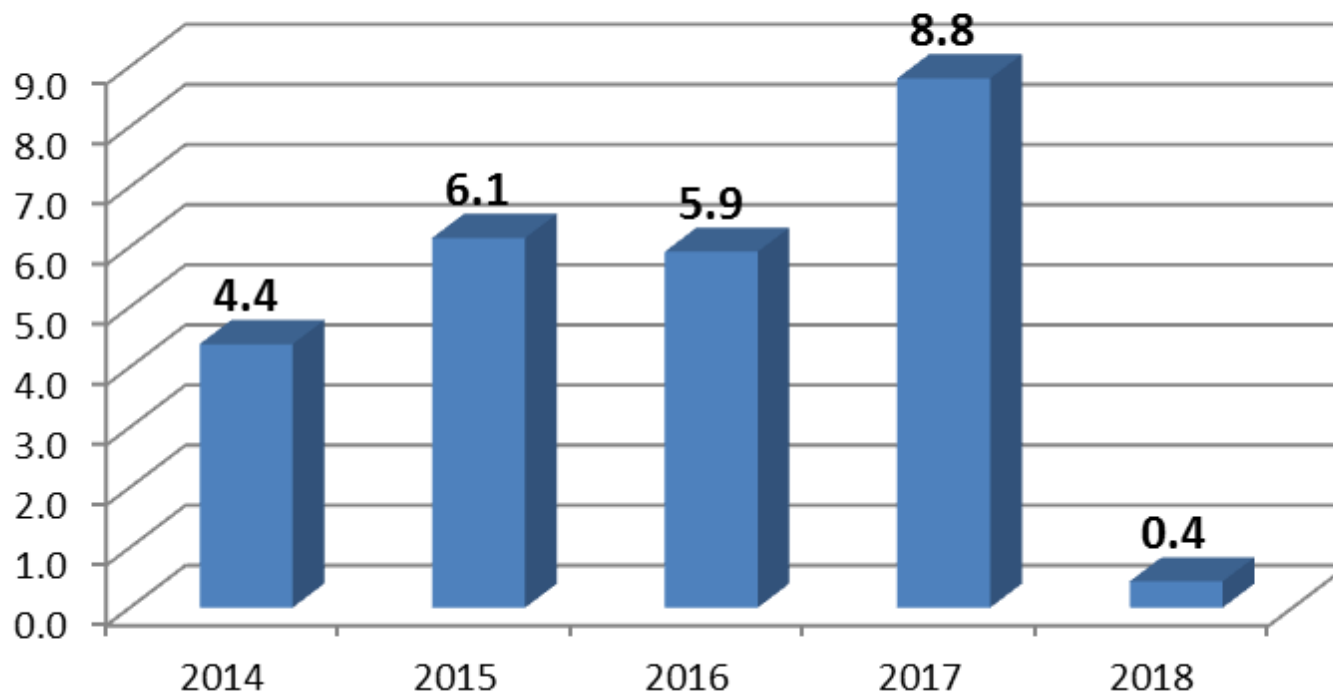
Letonika
2 250 000 EUR

Latvijas Zinātnes
padome

Esošā VPP finansējuma sadalījums pa gadiem

VPP milj. EUR

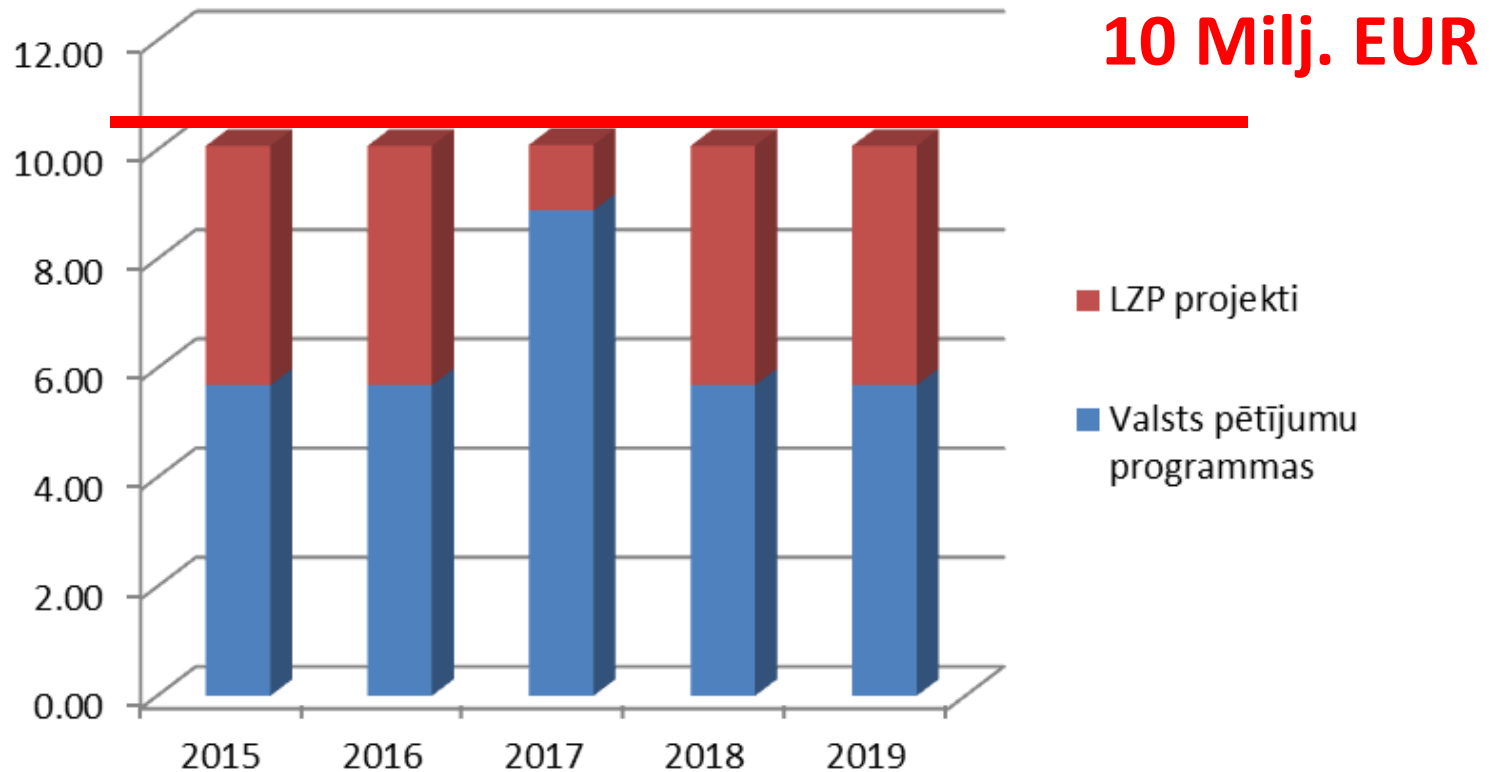

Latvijas Zinātnes
padome

Kopējais Valsts budžeta finansējums zinātnisko projektu finansēšanai ir katastrofāli zems un bez pieauguma prognozes

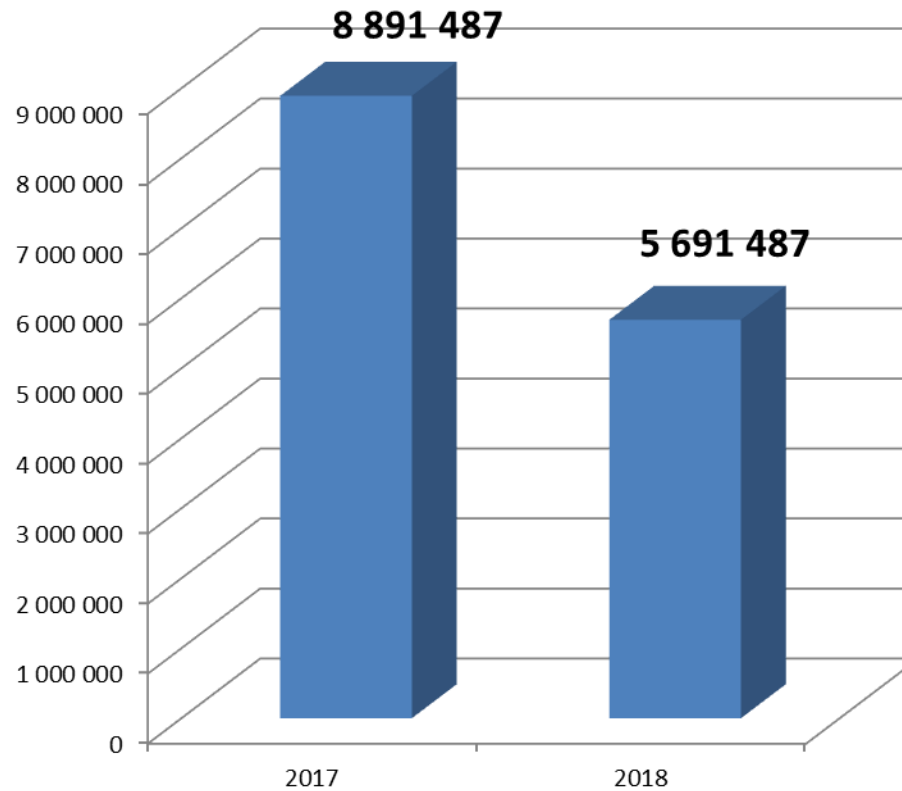
Mlj. EUR

Latvijas Zinātnes
padome

VPP pieejamais finansējums jaunām programmām 2018. gadā būs mazāks

Latvijas Zinātnes
padome

Plānotais valsts budžeta finansējums salīdzinājumā ar Eiropas struktūrfondos pieejamo finansējumu 2018. gadā

Pamatzinātnes pētījumi
Jauni atklājumi

Lietišķie pētījumi,
Rūpnieciskie pētījumi

Eksperimentālās
izstrādes

Valsts
budžets

LZP fundamentālie un
lietišķie projekti

4.3 Mlj. EUR

5.7 Mlj. EUR

Valsts Pētījumu programmas

~13.3 Mlj. EUR

ERAF 1.1.1.1. Praktiskas ievirzes pētījumi

~6.1 Mlj. EUR

ERAF 1.1.1.2. Pēcdoktorantūras pētniecības
atbalsts

+5-10 Mlj. EUR

ES fondu
projekti

Latvijas Zinātnes
padome

VPP finansējums ir vismaz 5 reizes zemāks par nepieciešamo un nav adekvāts veicamo uzdevumu realizēšanai

Piemērs:

VPP «Biomedicīna» – 1 429 348 EUR 2018. gadā

Kopā programmā piedalās **35** pētnieku grupas, kas realizē individuālus apakšprojektus:
vidējais apakšprojekta finansējums – **39 704 EUR**

ERAF 1.1.1.1. Praktiskas ievirzes pētījumi :

Viena projekta finansējums gadā aptuveni **200 000 EUR**

Vidēji projektā iesaistīti **7-10** cilvēki

ERAF 1.1.1.2. Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts:

Projekta finansējums gadā (1 cilvēkam) aptuveni **40 000 EUR**

Latvijas Zinātnes
padome

VPP realizācijas riski, kas apdraud jaunu programmu uzsākšanu 2018. gadā

- **Nav nodefinēti zinātnes prioritārie virzieni**
- Nepietiekams finansējums: Jaunu programmu konkurss ar esošajiem finanšu līdzekļiem un noteikumiem radīs virkni problēmu:
  - Būs jāsamazina programmu skaits un līdz ar to arī prioritārie virzieni
  - Paredzama liela konkurence katrā no prioritātēm
  - Iespējama finansējuma sadrumstalotība starp mazām valsts pētījumu programmām
- Netiek veidots kvalitatīvs un fokusēts valsts pasūtījums, kas vērsts uz konkrētu valstij svarīgu problēmu risināšanu
  - Nepietiekama vairāku nozaru ministriju iesaiste valsts pasūtījuma veidošanā
- Esošā VPP kārtība nav piemērota ātrai un efektīvai programmu uzsākšanai un realizācijai:
  - Nav iespējams uzsākt jaunu programmu realizāciju, kad tā kļūst aktuāla
  - Novecojuši VPP pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtības noteikumi

Latvijas Zinātnes
padome

VPP realizācijas riski, kas apdraud jaunu programmu uzsākšanu 2018. gadā

- Nav nodefinēti zinātnes prioritārie virzieni
- **Nepietiekams finansējums: Jaunu programmu konkurss ar esošajiem finanšu līdzekļiem radīs virkni problēmu:**
  - Būs jāsamazina programmu un līdz ar to arī prioritāro virzienu skaits
  - Paredzama graužoša konkurence katrā no prioritātēm
  - Iespējama finansējuma sadrumstalotība starp mazām, neefektīvām Valsts pētījumu programmām
- Netiek veidots kvalitatīvs un fokusēts valsts pasūtījums, kas vērsts uz konkrētu valstij svarīgu problēmu risināšanu
  - Nepietiekama vairāku nozaru ministriju iesaiste valsts pasūtījuma veidošanā
- Esošā VPP kārtība nav piemērota ātrai un efektīvai programmu uzsākšanai un realizācijai:
  - Nav iespējams uzsākt jaunu programmu realizāciju, kad tā kļūst aktuāla
  - Novecojuši VPP pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtības noteikumi

Latvijas Zinātnes
padome

VPP realizācijas riski, kas apdraud jaunu programmu uzsākšanu 2018. gadā

- Nav nodefinēti zinātnes prioritārie virzieni
- Nepietiekams finansējums: Jaunu programmu konkurss ar esošajiem finanšu līdzekļiem un noteikumiem radīs virkni problēmu:
  - Būs jāsamazina programmu skaits un līdz ar to arī prioritārie virzieni
  - Paredzama liela konkurence katrā no prioritātēm
  - Iespējama finansējuma sadrumstalotība starp mazām valsts pētījumu programmām
- **Netiek veidots kvalitatīvs un fokusēts valsts pasūtījums, kas vērsts uz konkrētu valstij svarīgu problēmu risināšanu**
  - **Nepietiekama vairāku nozaru ministriju iesaiste valsts pasūtījuma veidošanā**
- Esošā VPP kārtība nav piemērota ātrai un efektīvai programmu uzsākšanai un realizācijai:
  - Nav iespējams uzsākt jaunu programmu realizāciju, kad tā kļūst aktuāla
  - Novecojuši VPP pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtības noteikumi

Latvijas Zinātnes
padome

VPP realizācijas riski, kas apdraud jaunu programmu uzsākšanu 2018. gadā

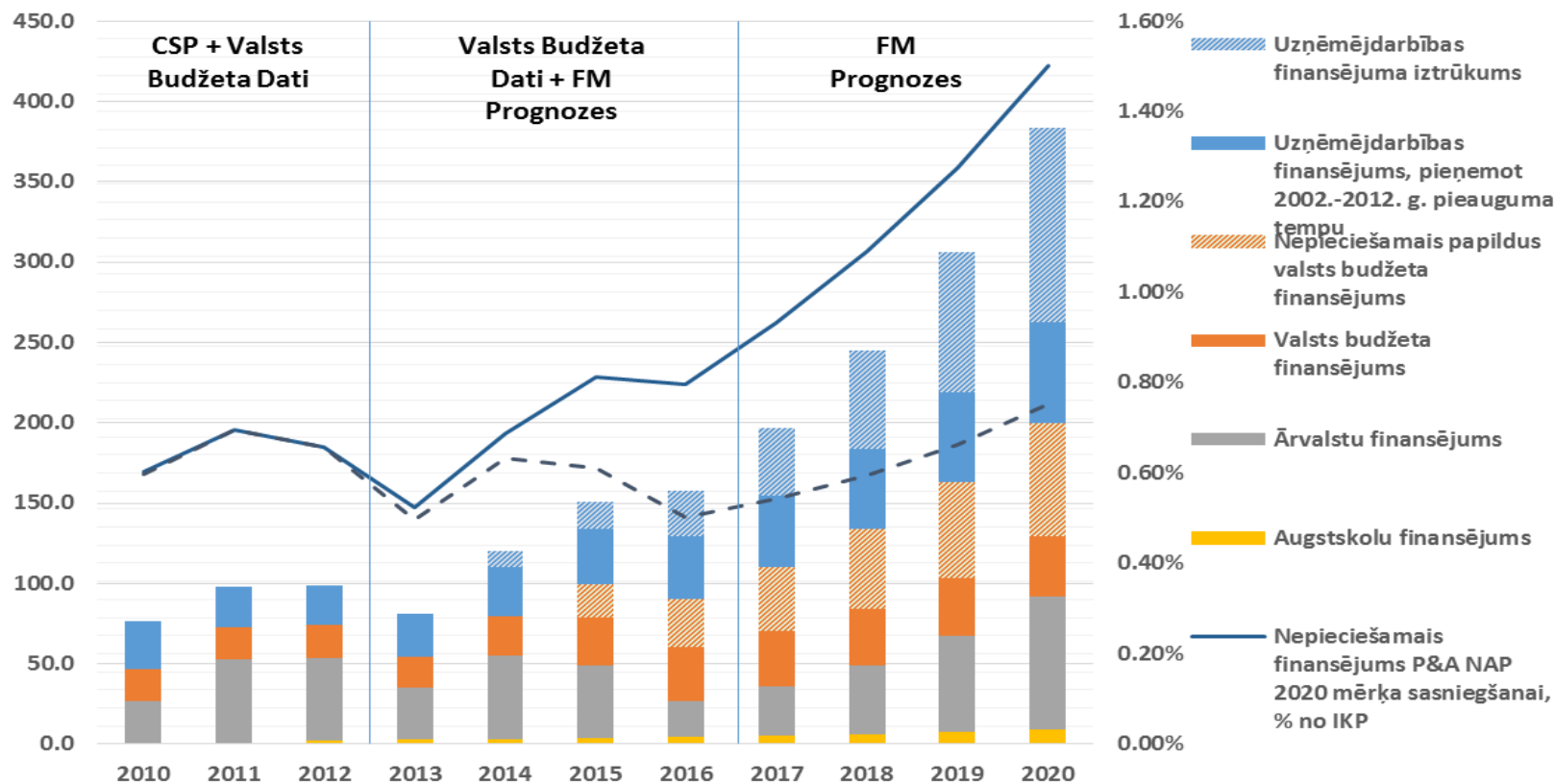
- Nav nodefinēti zinātnes prioritārie virzieni
- Nepietiekams finansējums: Jaunu programmu konkurss ar esošajiem finanšu līdzekļiem un noteikumiem radīs virkni problēmu:
  - Būs jāsamazina programmu skaits un līdz ar to arī prioritārie virzieni
  - Paredzama liela konkurence katrā no prioritātēm
  - Iespējama finansējuma sadrumstalotība starp mazām valsts pētījumu programmām
- Netiek veidots kvalitatīvs un fokusēts valsts pasūtījums, kas vērsts uz konkrētu valstij svarīgu problēmu risināšanu
  - Nepietiekama vairāku nozaru ministriju iesaiste valsts pasūtījuma veidošanā
- **Esošā VPP kārtība nav piemērota ātrai un efektīvai programmu uzsākšanai un realizācijai:**
  - Nav iespējams uzsākt jaunu programmu realizāciju, kad tā kļūst aktuāla
  - **Novecojuši VPP pieteikšanas, ekspertīzes un finansēšanas kārtības noteikumi**

Latvijas Zinātnes
padome

Iespējamie risinājumi - Finansējums

- **Konsekventa un pakāpeniska zinātnes valsts budžeta palielināšana VPP realizācijai - priekšnoteikums zinātnes un pētniecības adaptācijai jaunajos apstākļos pēc 2020. gada**

Latvijas Zinātnes
padome

Iespējamie risinājumi - Finansējums

- Konsekventa un pakāpeniska zinātnes valsts budžeta palielināšana VPP realizācijai - priekšnoteikums zinātnes un pētniecības adaptācijai jaunajos apstākļos pēc 2020. gada
- **Papildus finansējums no nozares ministrijām:**
  - **Dod iespēju efektīvi risināt esošās problēmas veidojot kvalitatīvu valsts pasūtījumu**
  - **Iespējama VPP realizācija atbilstoši Valsts budžeta prioritātēm 2018. gadā, daļu no finansējuma palielinājuma atbilstošajām ministrijām paredzot novirzīt VPP**
  - **2018. gada plāni:**
    - **IZM plāno ar papildus līdzekļiem realizēt divas jaunas VPP (Sporta zinātnē un valodas izpētē)**
    - **Iespējama VPP Ekonomikas ministrijā enerģētikas jautājumu risināšanā**
- Valsts kapitālsabiedrību finansējums VPP
  - Valsts kapitālsabiedrību peļņas novirzīšana atbilstošu VPP realizācijai
  - VPP novirzītā finansējuma atbrīvošana no peļņas nodokļa

Latvijas Zinātnes
padome

Iespējamie risinājumi - Finansējums

- Konsekventa un pakāpeniska zinātnes valsts budžeta palielināšana VPP realizācijai - priekšnoteikums zinātnes un pētniecības adaptācijai jaunajos apstākļos pēc 2020. gada
- Papildus finansējums no nozares ministrijām:
  - Dod iespēju efektīvi risināt esošās problēmas veidojot kvalitatīvu valsts pasūtījumu

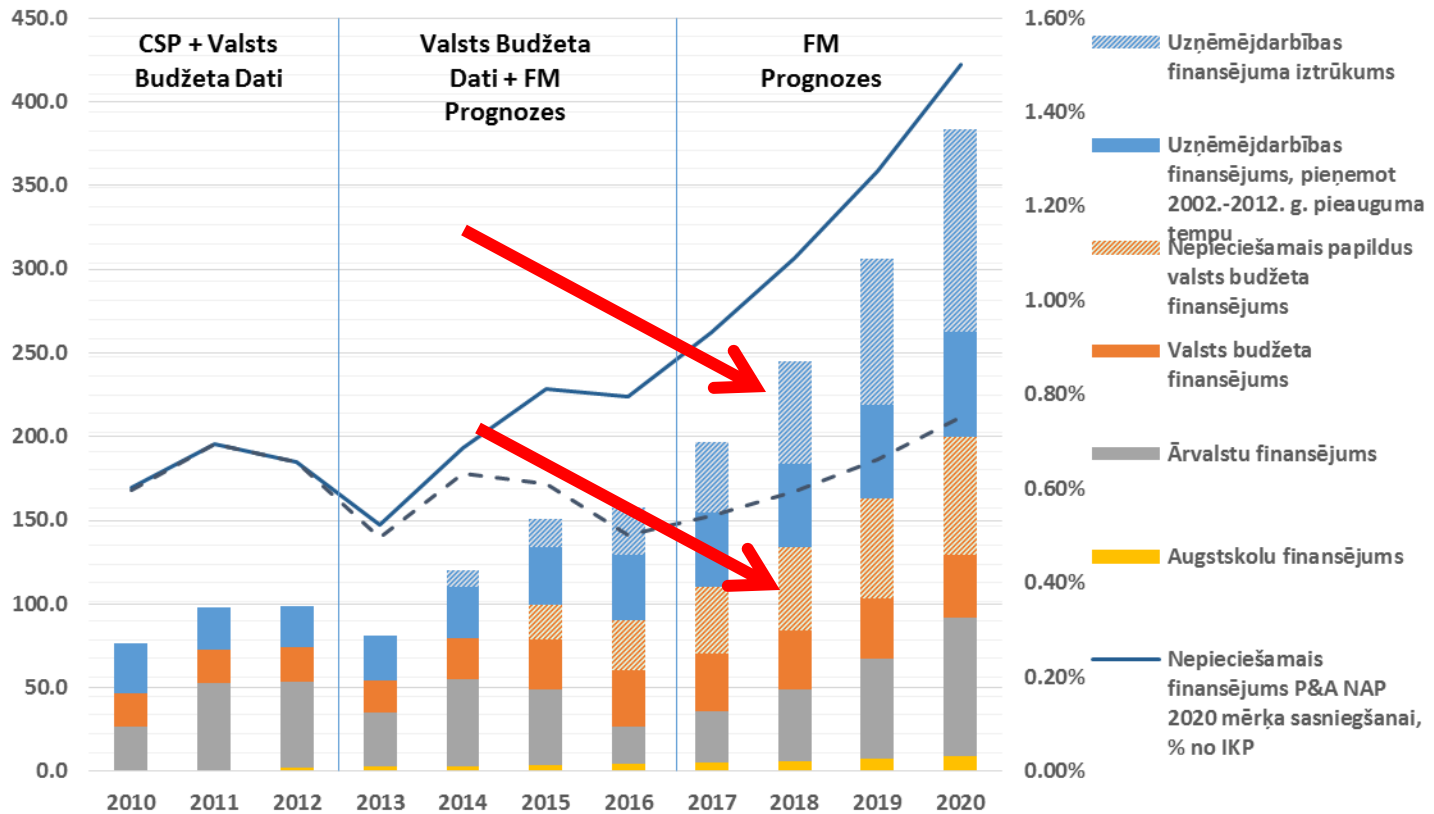
Piemērs: Kapitālsabiedrība, pēc gada finansu pārskata apstiprināšanas” un lēmuma par dividenžu izmaksu pieņemšanu, novirza kapitāldaļu turētājām (Ministrijai) daļu no dividendēm R&D izmaksu segšanai Valsts Pētījuma programmās, pārējās dividendes iemaksājot Valsts budžetā likumā noteiktajā termiņā”.

- Iespējama VPP Ekonomikas ministrijā enerģētikas jautājumu risināšanā
- **Valsts kapitālsabiedrību finansējums VPP**
  - **Valsts kapitālsabiedrību peļņas novirzīšana atbilstošu VPP realizācijai**
  - **VPP novirzītā finansējuma atbrīvošana no peļņas nodokļa**

Latvijas Zinātnes
padome

Papildus budžets palīdzētu sasniegt definēto zinātnes finansējuma pieauguma plānu

Latvijas Zinātnes
padome

Iespējamie risinājumi - VPP realizācijas kārtība un valsts pasūtījuma veidošana

- **Pēc iespējas ātrāk noteikt jaunus zinātnes prioritāros virzienus - LZP un LZA rosina izmantot jau definētās RIS3 piecas viedās specializācijas jomas:**
  1. Zināšanu-ietilpīga bio-ekonomika
  2. Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas
  3. Viedie materiāli, tehnoloģijas, un inženiersistēmas
  4. Viedā enerģētika
  5. Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
  - + 6. LETONIKA un 7. Viedas un drošas Valsts un sabiedrības attīstība
- Jaunas VPP realizēšanas kārtības izstrāde
  - Veidot elastīgu un efektīvu VPP modeli – jaunas VPP var tikt uzsāktas, vai papildinātās dažādos laika posmos atbilstoši aktuālo uzdevumu esamībai un finanšu pieejamībai
  - Jauni noteikumi, kas nosaka:
    - Valsts pasūtījuma izstrādes kārtību
    - Programmu ekspertīzes kārtību
    - Programmu realizācijas un ietekmes izvērtēšanas kārtību u.c.
- Valsts pasūtījums:
  - Atbilstošs aktuālajiem uzdevumiem
  - Valsts pasūtījumu un tā realizācijas laiku primāri nosaka pašas ministrijas
  - Mērķu un uzdevumu noformēšanai atbilstoši zinātniskās kvalitātes prasībām tiek piesaistītas LZP ekspertu komisijas un LZA

Latvijas Zinātnes
padome

Iespējamie risinājumi - VPP realizācijas kārtība un valsts pasūtījuma veidošana

- Pēc iespējas ātrāk noteikt jaunus zinātnes prioritāros virzienus - LZP un LZA rosina izmantot jau definētās RIS3 piecas viedās specializācijas jomas:
- **Jaunas VPP realizēšanas kārtības izstrāde**
  - **Veidot elastīgu un efektīvu VPP modeli – jaunas VPP var tikt uzsāktas, vai papildinātās dažādos laika posmos atbilstoši aktuālo uzdevumu esamībai un finanšu pieejamībai**
  - **Jauni noteikumi, kas nosaka:**
    - **Valsts pasūtījuma izstrādes kārtību**
    - **Programmu ekspertīzes kārtību**
    - **Programmu realizācijas un ietekmes izvērtēšanas kārtību u.c.**
- **Valsts pasūtījums:**
  - **Atbilstošs aktuālajiem uzdevumiem**
  - **Valsts pasūtījumu un tā realizācijas laiku primāri nosaka pašas ministrijas**
  - **Mērķu un uzdevumu noformēšanai atbilstoši zinātniskās kvalitātes prasībām tiek piesaistītas LZP ekspertu komisijas un LZA**

Latvijas Zinātnes
padome

Iespējamie risinājumi - VPP realizācijas kārtība un valsts pasūtījuma veidošana

- Pēc iespējas ātrāk noteikt jaunus zinātnes prioritāros virzienus - LZA rosina izmantot jau definētās RIS3 piecas viedās specializācijas jomas:
- Jaunas VPP realizēšanas kārtības izstrāde
  - Veidot elastīgu un efektīvu VPP modeli – jaunas VPP var tikt uzsāktas, vai papildinātās dažādos laika posmos atbilstoši aktuālo uzdevumu esamībai un finanšu pieejamībai
  - Jauni noteikumi, kas nosaka:
    - Valsts pasūtījuma izstrādes kārtību
    - Programmu ekspertīzes kārtību
    - Programmu realizācijas un ietekmes izvērtēšanas kārtību u.c.
- **Valsts pasūtījums:**
  - **Atbilstošs aktuālajiem uzdevumiem**
  - **Valsts pasūtījumu un tā realizācijas laiku primāri nosaka pašas ministrijas**
  - **Mērķu un uzdevumu noformēšanai atbilstoši zinātniskās kvalitātes prasībām tiek piesaistītas LZA ekspertu komisijas un LZA**

Latvijas Zinātnes
padome

Kopsavilkums

- **Noteikt jaunus zinātnes prioritāros virzienus balstoties RIS3 noteiktajās viedās specializācijas jomās**
- Aicināt nozares ministrijas (un saistītās kapitālsabiedrības) izvērtēt aktuālo jautājumu risināšanu izmantojot VPP instrumentu un nodrošināt tā finansēšanu
- Izstrādāt jaunu VPP realizēšanas kārtību un atbilstošos noteikumus
- Izvērtēt iespēju pagarināt esošo VPP realizācijas termiņu uz 2018. gadu

Latvijas Zinātnes
padome

Kopsavilkums

- Noteikt jaunus zinātnes prioritāros virzienus balstoties RIS3 noteiktajās viedās specializācijas jomās
- **Aicināt nozares ministrijas (un saistītās kapitālsabiedrības) izvērtēt aktuālo jautājumu risināšanu izmantojot VPP instrumentu un nodrošināt tā finansēšanu**
- Izstrādāt jaunu VPP realizēšanas kārtību un atbilstošos noteikumus
- Izvērtēt iespēju pagarināt esošo VPP realizācijas termiņu uz 2018. gadu

Latvijas Zinātnes
padome

Kopsavilkums

- Noteikt jaunus zinātnes prioritāros virzienus balstoties RIS3 noteiktajās viedās specializācijas jomās
- Aicināt nozares ministrijas (un saistītās kapitālsabiedrības) izvērtēt aktuālo jautājumu risināšanu izmantojot VPP instrumentu un nodrošināt tā finansēšanu
- **Izstrādāt jaunu VPP realizēšanas kārtību un atbilstošos noteikumus**
- Izvērtēt iespēju pagarināt esošo VPP realizācijas termiņu uz 2018. gadu

Latvijas Zinātnes
padome

Kopsavilkums

- Noteikt jaunus zinātnes prioritāros virzienus balstoties RIS3 noteiktajās viedās specializācijas jomās
- Aicināt nozares ministrijas (un saistītās kapitālsabiedrības) izvērtēt aktuālo jautājumu risināšanu izmantojot VPP instrumentu un nodrošināt tā finansēšanu
- Izstrādāt jaunu VPP realizēšanas kārtību un atbilstošos noteikumus
- **Izvērtēt iespēju pagarināt esošo VPP realizācijas termiņu uz 2018. gadu**

Latvijas Zinātnes
padome

PALDIES PAR UZMANĪBU !

